

cărți sau periodice, dintre care unele se pot găsi numai în marile biblioteci. Pentru toți aceștia, noul repertoriu bibliografic oferă o rapidă și bogată informație. Dacă se recurge la el chiar în cazul stabilirii unui detaliu despre Botev sau Karavelov, nu mai vorbim de posibilitățile de informare pentru alți luptători din vremea renașterii. Să luăm un nume la întâmplare — de exemplu activitatea lui Marko D. Balabanov (pînă la 1877). Cercetătorul va recurge la una din enciclopedii — învechite și greșit informate — sau la un tratat de istoria Bulgariei unde nu va găsi prea mult. Din repertoriu, în afara datelor biografice, se pot scoate imediat următoarele informații: 1) Lista tuturor lucrărilor și a traducerilor pe care le-a publicat; 2) Felul în care au fost recenzate în ziare; 3) Poziția politică a autorului și orientarea politică a acelor ziare; 4) Aria de răspindire a acestora etc.; 5) Lista celor cîteva zeci de articole pe care le-a publicat în diferite ziare, chiar dacă le-a semnat cu pseudonim, cu inițiale sau de loc; 6) Temele pe care le tratează; 7) Ideile pe care le susține și poziția sa în diferite probleme etc. Nu mai vorbim de numeroși autori bulgari, în special de numărul mare de învățători, care luptau prin scris prin diferite ziare și pe care zadarnic i-am căuta în enciclopedii. Nu mai insistăm de asemenea asupra corespondențelor publicate în ziare și care sînt puse acum în mod sistematic la îndemîna cercetătorilor, care știu ce anume trebuie să caute într-un periodic și în care anume.

Ceea ce ne surprinde la o asemenea uriașă lucrare este, în primul rînd, faptul că nu s-a recurs la ajutorul unui colectiv de specialiști, de existența cărora nu ne îndoiim la un institut de prim rang ca Biblioteca Națională « Vasil Kolarov ». În acest caz lucrarea ar fi apărut cu mult mai repede. Probabil că așa se va proceda la cel de al doilea volum pe care autorul îl anunță în introducerea repertoriului. După părerea noastră, aceasta ar fi putut îmbunătăți lucrarea, care are o serie de lipsuri semnalate de altfel în prefață chiar de autor, cu o caracteristică modestie.

Planul lucrării, adică prelucrarea materialului bibliografic și sistemul original la care au recurs Maniu Stoianov și redactorul acestui repertoriu analitic, profesorul Alexandru Burmov, ni se pare cel mai potrivit pentru perioada renașterii bulgare. Este adevărat că lucrarea are o serie de scăpări, unele din ele surprinzătoare. Numai la publicațiile ce au apărut în România lipsesc: A. Deșu, *Plîngerile lui Andrei Deșu către Adunarea Legislativă cerînd restituirea în drepturile sale politice și civile*, București, 1872 (precum și ediția mai veche), *Testamentul lui P. Beron* sau al lui T. Iovcev, *Așezămintul coloniilor bulgare din Basarabia*, publicat la Iași în 1858 ș.a. De asemenea, deși opera lui L. Karavelov ocupă titlurile de la numerele 3396—4446, lipsesc de aci circa 100 de articole și corespondențe care au apărut în ziarele sîrbești și mai ales rusești (perioada 1860—1869) și publicate în anul 1958 de academicianul M. Dimitrov.

Ar fi fost bine ca titlurile grecești, îndeosebi cele foarte lungi, de exemplu Nr. 6708, 6709, 6710 ș.a. însoțite de note ce reprezintă sute de cuvinte, să fie neapărat traduse. Aceasta cu atît mai mult, cu cît la unele cărți sau publicații nu se poate deosebi nici anul și nici locul apariției.

Autorul nu e consecvent în privința manuscriselor, arătînd că, așa cum e firesc, ele nu sînt incluse în repertoriul cărților. Totuși, se admite o excepție pentru « cele mai importante » manuscrise și în această categorie intră aproape 100. Dat fiind că manuscrisele sînt doar enumerate și deci ocupă spațiu cu totul restrîns, dat fiind caracterul cu totul special al acestei lucrări și dat fiind că « excepția » privește 100 de manuscrise, ar fi fost cazul să fie date toate, mărind și mai mult valoarea repertoriului. De altfel, după unele înregistrări ale repertoriului, nici nu știm dacă unele manuscrise există în bibliotecă, au existat în general vreodată, sau este vorba doar de anume probabilități. Astfel la Nr. 5892, sub numele lui Panaret Rașev se notează textual: « După un anunț din ziarul „Svoboda“ I, p. 49, p. 390, 11 noiembrie 1870, Rașev ar fi vrut să tipărească un « Dicționar slavo-grec ». Cititorul rămîne nelămurit: a făcut Rașev sau nu sus-numitul dicționar, l-a făcut dar nu